

Μακεδονικά

Τόμ. 2

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1941-1952

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.
1953

Ιωάν. Παπασταύρου, Συμβολή τής βορείου Ελλάδος εις τον αρχαίον ελληνικόν πολιτισμόν. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Εθνική βιβλιοθήκη αρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1946. 8ο σ 27.

Απ. Βακαλόπουλος

doi: [10.12681/makedonika.9319](https://doi.org/10.12681/makedonika.9319)

Copyright © 2016, Απ. Βακαλόπουλος

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βακαλόπουλος Α. (2017). Ιωάν. Παπασταύρου, Συμβολή τής βορείου Ελλάδος εις τον αρχαίον ελληνικόν πολιτισμόν. [Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Εθνική βιβλιοθήκη αρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1946. 8ο σ 27. *Μακεδονικά*, 2, 783-784. <https://doi.org/10.12681/makedonika.9319>

Τò βιβλίο πλουτίζεται στο τέλος με 116 έγγραφα μεγάλου ένδιαφέροντος, που προέρχονται από τὰ τουρκικά αρχεία Θεσσαλονίκης και Βεροίας και που αναφέρονται στην επανάσταση της Χαλκιδικής στα 1821, στα αίματηρά γεγονότα και στην τουρκική τρομοκρατία μέσα στη Θεσσαλονίκη και τὰ πρώτα χρόνια του πολέμου της Άνεξαοτησίας, στην επανάσταση του Βερμίου, του Όλύμπου κ.τ.λ.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ίωάννου Παπασταύρου, Οί αρχαίοι Μακεδόνες ως συντελεσται της έννικης των Έλλήνων ένώσεως. Θεσσαλονίκη, 1945. 80 σ. 19.

Ό κ. Παπασταύρου, αφού ξετάζει την πολιτική διαμόρφωση και διαβίωση του ελληνικού κόσμου μετά την κάθοδο των Δωριέων, παρατηρεί ότι κύριο χαρακτηριστικό της νέας ζωής είναι η πόλις - κράτος. Άποτέλεσμα ήταν να παρουσιασθή η Έλλάδα κατά τους ιστορικούς χρόνους κατατεμαχισμένη σε διάφορα αντιμαχόμενα κρατίδια. Μόνο κατά τη διάρκεια των κοινών μεγάλων γιορτών η εμπρός σε μεγάλο έξωτερικό κίνδυνο παρατηροϋνταν τάσεις ένωτικές, που κατέληξαν στο σχηματισμό συμπολιτειών. Κατόπιν ό κ. Π. πραγματεύεται την ήθικη κρίση, που περνά η αρχαία πόλη μετά το τέλος του πελοποννησιακού πολέμου, και διερευνά την προέλευση και την εξάπλωση της πανελληνίας ιδέας, της οποίας κύριος εκπρόσωπος είναι ό Ίσοκράτης. Την ιδέα αυτή υποθάλλει και πραγματοποιεί ό Φίλιππος της Μακεδονίας, ό οποίος βάζει ως αντικειμενικό σκοπό όλων των Έλλήνων την έκστρατεία του εναντίον των Περσών.

Γενικά η μελέτη αυτή του κ. Π. άπτελει μιá ένδιαφέρονσα και σαφή έκθεση των πολιτικών και φιλοσοφικών ιδεών του αρχαίου ελληνικού κόσμου, οι οποίες έννόησαν την εξάπλωση των μοναρχικών ιδεών και προλείαναν το έδαφος για την έννικη ένωση των Έλλήνων.

ΑΠ. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ίωάν. Παπασταύρου, Συμβολή της βορείου Έλλάδος εις τον αρχαίον ελληνικόν πολιτισμόν. [Έταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. Έθνικη βιβλιοθήκη αρ. 3]. Θεσσαλονίκη, 1946. 80 σ. 27.

Ό κ. Π. εξηγεί πώς η γεωγραφική απομόνωση των Βόρειων ελληνικών φύλων συνετέλεσε, ώστε στις αρχές του ιστορικού των βίου να παρουσιαστοϋν καθυστερημένοι στον πολιτισμό. Όταν όμως μετά τον Ζ' π. Χ. αιώνα άρχισαν οι Νότιοι Έλληνες ν' αποικίζουν τις άκτες της Μακεδονίας, αποκατέστησαν την επαφή τους με τους Βόρειους και επέδρασαν βαθιά στην ανάπτυξη του πολιτισμού στη Μακεδονία. Έτσι άργότερα τὰ

Ἐβδηρα ἔχουν νὰ παρουσιάσουν τὸ σοφιστὴ Πρωταγόρα καὶ τὸ φιλόσοφο Δημόκριτο, ἢ Θάσος τὸ ζωγράφο Πολύγνωτο καὶ τὸ σοφιστὴ Σησίμβροτο, τὰ Στάγειρα τὸν μεγάλον Ἀριστοτέλη, ἢ Ἀμφίπολη τοὺς ἐξόχους πολῖτες τῆς Ἀνδροσθένης καὶ Νέαρχο, ἢ Ὀλυνθος τὸν ἱστορικὸ Κаллиσθένη, ἢ Κασσάνδρεια τὸν ἱστοριογράφο Ἀριστόβουλο τὸν Κασσανδρέα καὶ ἄλλες πόλεις ἄλλους. Μὲ τὴ μελέτη του αὐτὴ ὁ κ. Π. δίνει στὸν Ἕλληνα καὶ ξένον ἀναγνώστη τὴ δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ καὶ ἐκτιμῆσῃ τὴ σημαντικὴ εἰσφορὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρᾶ στὸν ἀρχαῖο πολιτισμό.

Α. Π. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δημ. Κακκάβου, 'Η Μακεδονία κατὰ τὴν τελευταίαν τεσσαρακονταετίαν καὶ τὰ ἔθνικα ἡμῶν δίκαια. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἐθνικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 7]. Θεσσαλονίκη, 1946. 80 σ. 18.

Ὁ κ. Κακκάβος ἀνασκοπώντας τὴν ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας κατὰ τὰ τελευταῖα σαράντα χρόνια διατυπώνει τὶς ἐξῆς γνώμες: 1) ὅτι ὁ Μακεδονικὸς Ἀγὼνας προελαίετο τὴ συνεννόησιν καὶ προετοίμασε τὴ σύμπραξιν τῶν χριστιανικῶν κρατῶν τῆς Βαλκανικῆς ἐναντίον τῆς Τουρκίας κατὰ τὸ 1912 καὶ 2) ὅτι κατὰ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἢ Ἑλλάδα, πού εἶχε ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν κύριον ὄγκον τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων, ἀπέβλεψε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο στὴ νικηφόρον διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ὄχι στὴ βιαστικὴ κατάληψιν ἐδαφῶν. Ἔτσι ὀρισμένες ἑλληνικὲς πόλεις ἢ κωμοπόλεις, ὅπως π.χ. τὸ Μοναστήρι, τὸ Κρούσοβο κ. ἄ., ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους.

Τὸ γεγονός δμως αὐτὸ εἶχε τὶς ἐξῆς κύριες συνέπειαι γιὰ τὴν Ἑλλάδα: μετὰ τὰ ἀλλεπάλληλα ρεύματα τῶν Ἑλλήνων προσφύγων πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἰδίως μετὰ τὸ 1922, δημιουργήθηκε δξύτατο δημογραφικὸ πρόβλημα, πού τὸ ἐπιδείνωσε περισσότερο ἢ θύελλα τοῦ τελευταίου μεγάλου πολέμου, καὶ 2) τὰ βόρεια σύνορα δὲν εἶχαν τὸ ἀπαιτούμενον βάθος γιὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους.

Α. Π. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γ. Χ. Μόδη, Μακεδονικός αγών καὶ Μακεδόνες ἀρχηγοί. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Μακεδονικὴ βιβλιοθήκη ἀρ. 9.] Θεσσαλονίκη, 1950. 80 σ. 323.

Εἶναι πραγματικὰ λυπηρό, ὅπως παρατηρεῖ καὶ ὁ κ. Μ., ὅτι γιὰ τὸ Μακεδονικὸ ζήτημα, τὸν Μακεδονικὸν Ἀγὼνα καὶ τὴν ἐποχὴν του οἱ Ἕλληνες ἔχουν γράψῃ ἐλάχιστα, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς Βουλγάρους, πού ἔχουν νὰ παρουσιάσουν μεγάλη προπαγανδιστικὴ βιβλιογραφία. Τὸ πρῶγμα